

MILUN J. BABIĆ, predsednik Organizaciono-programskog odbora međunarodnog savetovanja „Energetika 2014“

Snažna elektromašinska industrija garant energetskog razvoja

Energetika je danas ključni činilac političkog, ekonomskog i društvenog razvoja savremenog sveta. Za stručnjake koji procenjuju stepen razvoja nekog društvenog ili državnog entiteta često je dovoljno da se upoznaju sa samo tri indikatora i da steknu dosta jasnu sliku o njemu. Prvi je - godišnja proizvodnja energije po stanovniku. Drugi je - godišnja potrošnja energije po stanovniku, i treći - godišnja potrošnja energije po ostvarenom bruto proizvodu. Prvi indikator ukazuje na razvojni potencijal, drugi na standard življenja i treći na energetske pismenost stanovništva, kvalitet proizvodnih tehnologija, na kvalitet upravljanja datim entitetom i na stepen uspostavljenih demokratskih prava i političke kulture društvene zajednice. Nažalost, Srbija već dugo ne može da se ponosi ni sa jednim od ovih indikatora - kaže Milun J. Babić, predsednik Organizaciono-programskog odbora međunarodnog savetovanja „Energetika 2014“.

On ističe da je naša društvena zajednica pomalo zaboravila na slavne dane gradnje značajnih energetskih i industrijskih kapaciteta. Babić naglašava da su razbijanjem SFRJ naučni i razvojni potencijali u oblasti energetike i industrije segmentirani u skladu sa nivoom razvojnih znanja i sa shvatanjima tadašnjih političkih elita, što se odrazilo i na gradnju velikih energetskih objekata.

- Od tada mi krpimo i krčmimo izgrađene energetske resurse. Iako se u poslednjih nekoliko godina pristupilo planiranju i početku izgradnje novih objekata, velikih kapaciteta koji će na duži rok obezbediti energetske sigurnost Srbije, neće biti dok se, bar u sferi energetike, ponovo ne povežu razvojni interesi država nastalih raspadom SFRJ. Na naučnim skupovima u ovoj tematici se sve češće priča - kaže Babić.

Naš sagovornik dodaje da bez obzira što u razvojnom smislu ljudska zajednica počinje da dobija atribute "mega bića", koje je sada u kvazi-biološkom smislu na stadijumu "volvoksa", svaki društveni ili državni entitet mora da ima jasnu strategiju i mehanizme i za samostalan, i za zajednički energetski razvoj.

- Šta mislite, na šta bi ličila Srbija u toku i nakon NATO bombardovanja da tada nije bilo naše elektromašino gradnje i pažljivo školovanih stručnjaka koji su radili u EPS-u, NIS-u, fakultetima i institutima, te da nije bilo stručnih i proizvodnih kapaciteta u oblasti elektromašino gradnje? Nije slučajna ona narodna: "Tuđa ruka svrab ne češe" - ističe Babić.

- Pomalo su zaboravljeni slavni dani gradnje značajnih energetskih i industrijskih postrojenja
- Srećna okolnost je što preduzeća iz elektromašino gradnje nisu bila zanimljiva za "mašna - tašna" biznismene, to ih je sačuvalo od tranzicione propasti

On objašnjava da na sreću, u preduzećima koja se bave elektromašino gradnjom nova politbiznis klasa, poznata u narodu kao menadžeri tipa "mašna-tašna", nije u toj oblasti videla mogućnost za brzu i laku zaradu, pa svoje "svevideće oči i moći" nisu ni usmeravali u njenom pravcu. To je elektromašino gradnja omogućilo da "prezimi" tranzicionu propast i da sačuva svoje kadrovske i proizvodne potencijale, ali i da počne da ih unapređuje. Tvrd hleb sa "devet kora" koji peku i jedu zaposleni u toj oblasti ih je, zasad, spasao.

- Da bi država pomogla tom sektoru, treba da omogući da zaposleni u elektromašino gradnji imaju bar isti tretman pri ugovaranjima gradnje novih objekata kao i preduzeća koja dolaze iz sveta na krilima međunarodnih razvojnih kredita. Da ne insinuiram, verovatno samo zbog želje da budu u inostranstvu doživljeni kao savremeni, svetski orijentisani ljudi, odgovorni iz Srbije su nametali tenderske uslove koje naša preduzeća ne mogu da ispune. Poslove su dobijale inokorporacije, koje su, potom, po bagatelnim cenama podugovarale dobijene poslove sa našim preduzećima. Takva praksa mora odmah da prestane, ako Srbija stvarno želi da iskoči iz razvojne dubodoline u kojoj se sada nalazi i da trendove pada zaposlenosti preokrene u željenom smeru - kaže Babić.

Naš sagovornik ističe da nikad nije sa simpatijama gledao na "dodeljivanje novčanih sredstava za otvaranje novih radnih mesta".

- Jednom mi je jedan poznati nemački privrednik na tu temu rekao da je takva praksa uspostavljena radi razvoja tzv. "čergarskog" poslovanja raznih preduzeća iz sveta. To je ono: vi-

>>>

Foto: Aleksandar Dimitrijević

Vreme velike dezintegracije u svim sferama života, koja karakteriše prostor bivše SFRJ, višegodišnje udruživanje desetak preduzeća u oblasti elektromašino gradnje najpre u konzorcijum a potom i u poslovno udruženje, jasno pokazuju srpskom društvu u kakvom postupanju treba tražiti šansu za opstanak i za razvoj

dim zelenu livadu pored vode i obećavajućeg naseljenog mesta, na njoj razapnem čeragu, koji mi opasu travu, ja sa mečkom Božanom obigram ulice i trgove, pokupim što je moguće pokupiti i idem na novu zelenu livadu. Mada sam i sam to znao, on mi je rekao da nemački državni i privrednici imaju drugačiji, tj. dugoročni pristup, i ja se zalažem za taj nemački model. Mislim da se našoj elektromašinoigradnji bolje može pomoći, ako joj se omoguće poslovi u zemlji, da bi sa stečenim referencama mogla snažnije i profitabilnije da nastupa u inostranstvu - naglašava Babić.

Na pitanje da li našim firmama koje se bave elektromašinoigradnjom država treba da omogućiti da pod konkurentnim uslovima dobiju poslove koji će omogućiti da zadrže radna mesta, otvore nova, i da li bi država i društvo imali koristi od toga, Babić odgovara potvrdno.

- Ali da još dodam, pristup koji sugerise postavljeno pitanje omogućio bi postepeno zaokretanje prema proizvodnji, razvoju stručnjaka i pomogao bi u zaustavljanju pogubnog odliva mladih školovanih ljudi iz Srbije. U realnom sektoru kao što je elektromašinoigradnja, ne prolaze opšte priče i pametovanja koja su postala sastavni deo političkog, ekonomskog i edukacijskog folkloru u društvu i na mnogim školama i fakultetima. U ovom sektoru, slično kao u staroj Sparti, važi pravilo: „Ostvare konkretan i kvalitetan razvojni rezultat od koga preduzeće može da živi, ili napuštaj bojno polje!“. Jer, savremena razvojna utakmica je pravo bojište na kome uspeva-

ju samo oni koji su stručni, brzi, lako se prilagođavaju okruženju, poštuju svoju i tuđu kulturu i, najvažnije, ostvaruju kvalitetne rezultate - naglašava Babić.

On dodaje da u vreme velike dezintegracije u svim sferama života, koja karakteriše prostor bivše SFRJ, višegodišnje udruživanje desetak preduzeća u oblasti elektromašinoigradnje najpre u konzorcijum a potom i u poslovno udruženje, jasno pokazuju srpskom društvu u kakvom postupanju treba tražiti šansu za opstanak i za razvoj.

- Činjenice da preduzeća Poslovnog udruženja "Elektromašinoigradnja", iako nisu bila, niti su sada, miljenici države i političara, zapošljavaju oko 10.000 radnika, da isplaćuju plate i da osvajaju poslove u inostranstvu i po neki u zemlji, govori da te članice nisu obolele od autarhije i samodovoljnosti i pokazuju da je nekartelsko udruživanje, povezivanje i zajednički nastup razvojna šansa Srbije. I pored teških uslova u kojima posluje, PU "Elektromašinoigradnja" nalazi načina da stipendira studente na fakultetima koji proizvode dobre stručnjake, organizuje studentske radionice i takmičenja u razvoju istraži-

vačko-razvojnih akademskih projekata, pruža platforme istraživačima za istraživanja i učešće u međunarodnim naučnoistraživačkim projektima itd. - navodi Babić.

Naš sagovornik ističe da treba otići u termoelektrane "Nikola Tesla" i videti šta su pre nekoliko godina stručnjaci i radnici tog javnog preduzeća, članica PU "Elektromašinoigradnja" i domaće nauke napravili za energetska stabilnost i bezbednost zemlje. I kako ogromna elektronska i elektromašinska postrojenja, koja su, od projekta, preko pratećih infrastrukturnih softverskih alata, sve sa izvođenjem i puštanjem u rad - delo domaćih ruku, i kako precizno upravljaju hiljadama megavata nabrekle toplotne i električne snage. A sve uz poštovanje najstrožih zahteva koji se odnose na efikasno energetska funkcionisanje bezbroj sklopova, agregata i složenih energetskih procesa.

- Ne znam da je iko nakon posete ovim, ali i drugim postrojenjima koja su izgradile članice PU "Elektromašinoigradnja" otišao bez osećanja ponosa što pripada narodu čiji su stručnjaci kadri da tako nešto naprave - kaže Babić.

G. Vlaović

Okopavanje, navodnjavanje...

- Ako bude dovoljno mudrosti, stručnosti i osećaja za razvoj kod nadležnih državnih organa, u elektroprivredi, naftno-gasnom sektoru i komunalnoj energetici, u sektoru elektromašinoigradnje bi relativno brzo izrasle nove mladice, pa potom i plodovi. Promišljena ulaganja u toj oblasti su najkraći put za izlazak srpske privrede iz neperspektivne baruštine u kojoj se našla. Ono od čega ja, a i mnoge moje kolege, strepimo je da domaći politikanti kojim slučajem ne počnu nepromišljeno da "okopavaju" i "navodnjavaju" duboke, i još uvek, snažne korene tog sektora. Više puta smo do sada videli kakve posledice ostavljaju nestručna i bahata "okopavanja", "navodnjavanja", a posebno "odvodnjavanja" - zaključuje Babić.